

3. Шестакова Д. Феномен тілесності у європейській драматургії кінця XIX – початку XX століття. Сценічне мистецтво. Номер 31, 2022. С. 36–42.

4. Словник української мови у 20 томах. Стаття «Хіромантія». URL: <https://slovyk.me/dict/newsum/хіромантія>

5. The book of symbols. Reflections on archetypal images. Editor-in-Chief Ami Ronnberg. Taschen, 2010, 807 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-404-7-33>

SPECIFICS OF A FEMALE IMAGE CONSTRUCTING IN A MODERN FREE VERSE (Y. IZDRYK “NAKED ONE”)

СПЕЦИФІКА КОНСТРУЮВАННЯ ОБРАЗУ ЖІНКИ У СУЧАСНОМУ ВЕРЛІБРИ (Ю. ІЗДРИК «NAKED ONE»)

Shevchenko H. B.

*Student at the Department of Ukrainian
Literature and Comparative
Literature Studies
Odesa I. I. Mechnikov National
University
Odesa, Ukraine*

Шевченко Г. Б.

*студент кафедри української
літератури та компаративістики
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
м. Одеса, Україна*

Досліджуючи поезію, зокрема сучасну, неможливо оминати все те різноманіття віршованих форм, які у своїх творах пропонують читачеві поети. В процесі аналізу віршів сучасних авторів варто звернути увагу на специфіку жанру верлібру та його актуалізацію у текстах наших сучасників.

Верлібр (*франц. vers libre – вільний вірш*) – неримований нерівнонаголошений віршорядок (і вірш як жанр), що має версифікаційні джерела у фольклорі (замовляння та ін. форми неримованої чи спорадично римованої народної поезії) [1, с. 109].

Історія верлібру налічує століття (серед відомих авторів – В. Вітмен, А. Рембо, М. Рильський та ін.) і наші сучасники також не залишаються осторонь та часто звертаються до цього жанру: верлібри можна зустріти у творчих доробках Юрія Іздрика, Сергія Жадана, Андрія Любки, Юрія Юрченка та інших. У цьому контексті варто сфокусувати увагу саме на творчості Юрія Іздрика, бо незважаючи на, здавалося б, простоту роботи з неримованою формою, шлях до неї був прокладений довгими

роками написання спочатку прози, а згодом – класичних у широкому, традиційному розумінні віршів.

У поетичному фотоальбомі «Naked one» особливим чином подано один із центральних образів збірки – образ жінки. Мета цього короткого дослідження – сфокусувати увагу на унікальності того, як репрезентовано специфіку конструювання образу жінки у поетичній творчості Юрія Іздрика.

Аналізуючи перший розділ «#1_верлібр_бро» можна виокремити апелювання автора до жінки як до провідника у цей світ, причини наповнення буття у цьому світі сенсом, ба більше – самої смерті.

Ліричний герой не соромиться зізнатись у тому, що й сам не має повного розуміння її природи, що введено до тексту за посередництвом риторичного питання: «вона приходить / вона приходить як?» [2, с. 13]; автор звертається до різновідкритих просторів різної семантики: «вона заходить / у твій дім / у твій космос / у твій мозок» [2, с. 14]. Коли йдеться про значущість жінки, читач має справу з явищем метонімії: «твій бізк твій мікс твій рак / твоя пухлина твоя галюцинація / твій гріх твій тріп твій драйв / твій кайф твій нерв твій сенс» [2, с. 14], маємо зазначити, що частотними є, зокрема, й повтори та полісиндетон або асиндетон.

Автор виявляє ставлення до жінки як до божественного («богине! – кажу – королево моя! / небеса так таки да / дослухалися моїх молитов / пробудилися від сліз моїх / розверзлися від слів моїх / і – явили тебе світу» [2, с. 17]), «за кожним бро є жінка / що стала його світом» [2, с. 28]), а разом з тим і як до фатального, навіть, смертного («кого я насправді люблю бро? / ...свою у ній смерть?» [2, с. 25]), «і банальна / наче сама / смерть» [2, с. 29]), що структурує образ жінки у межах бінарних опозицій «вічне-минуше», «безсмертне-смертальне», «божественне-людське» тощо.

Жінка у верлібрі Іздрика – явище абстрактне. Вона є всім і разом з тим – нічим («за кожним бро є жінка / що стала його світом / ...його світлом / його днем / його дном / його домом / його демоном / його доменом / його номеном / його оменом / його мемом / його ім'ям / його ямою / його я» [2, с. 28]). В одному рядку йдеться про те, що жінка присутня всюди – модифікація градації («вона – повсюди / її є і є / її дофіга і трохи / її реально нереально багато в реалі» [2, с. 14]), а в наступному – що вона насправді існує дуже локально («не_тобі не_йому не_ім не_вам не_тим не_чим я не є / а тільки собі я є» [2, с. 15]), отже, в цьому випадку образ сконструйовано за принципом контрасту.

Повертаючись до художніх засобів, варто зазначити і про те, що верлібри в збірці «Naked one» також багаті і на епітети, порівняння: «що я насправді люблю бро? / маму-природу? / дівчинку-космос? / сонячну сестру? / місячну відьму? / ненароджену доньку?» [2, с. 25].

Отже, говорячи про образ жінки у верлібрах Юрія Іздрика, маємо зазначити, що поет залучає до створення цього образу широке коло тропів та стилістичних фігур, вдається до ускладнення поетичної фоніки та досить часто вписує цей образ у різні бінарні опозиції, структурує його за принципом контрасту, залишаючи його при цьому лімінальним. Завдяки таким творчим технікам ідентичність образу жінки збагачується різними проявами у художній дійсності та набуває унікальних рис, властивих саме універсуму поезії Ю. Іздрика.

Література:

1. Літературознавчий словник-довідник / ред. Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів, В. І. Теремко. Київ : Академія, 2006. 752 с.
2. Іздрик Ю. Naked one: поет. зб. Чернівці : Meridian Chernowitz, 2020. 208 с.